

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejetan velja:
Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.
V administraciji prejetan velja:
Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.
V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 30 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in ostanila (inzerate) vsprejema upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“, Kopitarjeve ulice št. 2.
Rekopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma ne vsprejemajo.
Vredništvo je v Sementiških ulicah št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldna.

Štev. 211.

V Ljubljani, v četrtek 16. septembra 1897.

Letnik XXV.

Vseslovenski in istrsko-hrvatski shod.

(Dalje.)

Narodno gospodarstvo.

(Govoril poslanec in vodja Fr. Povše.)

Če si ogledamo naš narodno-gospodarski položaj, priznati moramo kot trezni opazovalci, da je nepovoljen. Naše ljudstvo se peča večinoma s poljedelstvom, katero sploh po vsej Evropi hira in bije trd boj za svoj obstanek, in ne bom o tem donasal dokazov, vsaj ves svet to priznava.

Pa tudi naša obrt bi morala biti na višji stopinji, kajti v sedanjih časih zamore le oni obrtnik vztrajati, ki ima poleg temeljitega strokovnega znanja vsa sredstva za cenejo produkcijo.

Veliki kapital razpolaga z najraznovrstnejšimi stroji in zatira malo obrt.

V obeh strokah, poljedelstvu in obrtniji, pa velja, biti povsem kos nalogi svoji, in v to treba temeljite strokovne izobrazbe. Zato bodi nam skrb, da se za kmetijstvo in obrtnijo osnujejo poučni zavodi, seveda v materinščini. Ali ni žalostno, da se morajo slovenski kmeti sinovi na Stajerskem le v nemških zavodih solati, ako želé v svoji stroki izobraziti se, isto tako slovensko-hrvatski kmeti mladeniči ne najdejo v Istri, svoji domovini, gospodarskega izobraževališča z materinskim poučnim jezikom. Kaj naj rečem o odnosajih na Korotanu?

Prevažna je obrt za naše primorske brate, pa ti morajo poprej biti večji italijanskega ali nemškega jezika, ako hočejo v tržaski obrtni šoli izobraziti se. Ali ni to že dovolj jasen dokaz, da se nam celó v strokovni izobrazbi naši ne dovoljuje pouk v materinščini, ko osobito v kmetijsko šolo prihaja kmeti sin, ki se zopet vrne na svoj dom in se ima le v svoji stroki izobraziti. Tu že je najjasniši dokaz, da naši sosedje nimajo najmanjšega čuta za jednakopravnost ter da celo v strokovnih izobraževališčih skušajo našo mladino raznaroditi.

Če je vladi res mar na tem, da hoče tudi nam biti pravična, odpravi naj na tržaski obrtni šoli krivico, ki se nam godi, in dokler ne dosežemo narodne avtonomije, naj vlada uporablja svojo moč, da omogoči naši mladini, strokovno izobraziti se v materinščini. Ona lahko državne subvencije, katere deli deželam za vzdrževanje kmetijskih šol, deli s pogojem, da se za slovenske sinove priredé zavodi s slovenskim poučnim jezikom, ali naj deli zdatne stipendije, da bodo zamogli naši kmeti mladeniči obiskovati gospodarske zavode s slovenskim poučnim jezikom.

Le mali del našega naroda bavi se s trgovino, v kateri bi morali pač biti gospodarji na obalah našega jadranskega morja.

Kakor je osobito velika obrt v rokah nam ne-naklonjenih tujih kapitalistov, istotako je velika trgovina v tujih rokah. Tu nas čaka istotako obširno polje naše delavnosti, vsaj vidimo, kako tuji trgovski živelj v Trstu oholo postopa proti nam.

V trgovini pa velja ne le denar, ampak tudi strokovna izobrazba, zato moramo delovati na to, da si pridobimo višjo trgovsko učilnico, v kateri se bode naša mladež zamogla temeljito pripraviti

za trgovski stan, in naši mladi trgovci morajo iti daleč v svet, da se pouče o odnosajih velike svetoyne trgovine. Naj služijo nam v tem v vzgled osobito Angleži in Nemci, ki sledé tje, kjer se razvija svetovna trgovina.

Malce večje pogumnosti in podvzetnosti pa si moramo prisvojiti. Postaviti si moramo kot prvo nalogo svojo zboljšanje naših gospodarskih razmer. Mi moramo doseči, da bomo gospodarsko močni stan pa jednakoveljavni z drugimi narodi, s katerimi imamo tekrovati in boriti se tudi za svoj gospodarski obstanek. S tem pa postanemo tudi neodvisni in samostalni in se le potem bo nam mogoče doseči tudi v narodnem oziru, kar nam gre.

Država pa je dolžna in od njene vlade zahtevati smemo, da nam daje predpogojev v to, to so: dobra izobraževališča, šole sploh, dobri zakoni, ki nas varujejo v naši poštenu produkciji (kakor zakon proti ponarejevanju živil, vina, masla, proti sleparski kupčiji s žitom, ki je postalo le borzno blago;) dobra komunikacijska sredstva po suhem in morju ter reka, ki omogočujejo daljni izvoz naših izdelkov v svetovni trg.

Vlada pa skrbi za zboljšanje le prehudo zanemarjenega kmetijstva našega z zdatnimi subvencijami, da zboljšamo naša zemljišča, da povzdignemo živinorejo, za katero so večinoma naše slovenske pokrajine kakor ustvarjene, tako osobito cela Kranjska, Koroska, Stajersko, in bi zamogli v tej stroki dospeti do visoke stopinje, s tem pa do boljših gospod. razmer. Le pogledimo vspeh živinoreje na Gorenjskem v preteklem desetletju, kako očividni je, in zakaj bi tudi naše pokrajine ne mogle imeti govedo, po katero hodijo kupci iz daljnih krajev ter za njo plačujejo visoke cene, ker zival za pleme se vedno dražje plačuje.

Naše vinorodne pokrajine zadela je huda ne-zgoda, trtna uš, ki je grozila opustošiti in povsem uničiti naše lepe zelene gorice. Toda, hvala Bogu, po zeleni Stajerski, kjer se je ta nezgoda najprej pokazala, in sosedni Kranjski, pokazal se je našega ljudstva lep značaj moške vztrajnosti in ljubezen do priljubljene rodne zemlje dala je pogum, da so naši vinogradarji lotili se zopetne obnovitve vinogradov in je že polno lepih zelenih goric regeneriranih.

Državne vlade dolžnost pa je, da ne po mačehasto, ampak s polno roko podpira naše vinogradarje pri obnavitvi vinogradov, pri delu resnično požrtvovalnem, trudapolnem in tudi dragem. Vsaj se pri tem ravna, da si država ohrani na tisoče poštenih rodbin, ki nahajajo v vinarstvu svoj zaslužek in obstanek, in dolžna je država, skrbeti za svoje narode.

Svetovne trgovinske razmere pa nanesle so do razmer, da posameznik ne more obstati. Zato so začeli umni gospodarji združevati se, vsaj velja vedno, da v združbi je moč. Le združeni bodo kmetovalci kos svoji nalogi, bodo zmožni, vzdrževati se v veliki konkurenci, ki jim nastaja po velikih podjetjih in kapitalu. Nastale so razmere v svetovni trgovini, da nihče ne povprasuje po majhnem blagu. Le velik podjetnik mora ponudbe staviti in le nanj se ozira veliki kupec.

Kako malo skupi kmetovalec n. pr. za sadje in

kako drago ga kupuje konsument, razlika, nakupne cene in prodajalne je pogostoma velikanska in vso diferenco dobi prekupec. Zakaj bi kmetovalci te zdatne diference ne dobili! Vsekako pa je v to potrebno, da se kmetovalci združijo, ker le tako bodo zamogli tudi v veliki množini nastopati na trg kot ponudniki in prevzemati dobavo žita, vina za ces. armado, kakor se to že večinoma godi v Nemčiji. Le združeni kmetovalci zmožni bodo izkoristiti do-slej le velikim podjetjem podeljene olajšave prevoznih tarifov po železnicah, katere popuščajo ceno, kolikor več blaga se izroči transportu. Zjedineni imeli bodo skladišča, pa te lahko dobivali posojila, da vloženo blago čaka boljših cen. Vseh teh in enakih koristi in olajšav, ki tvorijo pogoje vspešne konkurence in primerne dobička, posamezen producent ne more doseči, pač pa v združbi.

Zato moramo zahtevati, da se že toliko let obečana organizacija kmetijskih zadrug vendar že vzakoni. Vendar pa morajo biti te zadruge tako osnovane, da bodo naši slovenski kmetovalci, ki živijo v mešovitih kronovinah, kakor na Stajerskem, Koroskem in Primorskem, samostalni, neodvisni od druge narodnosti. Pač žalostno je, da celo v čisto gospodarskih stvareh ni mogoče, da bi vsi avstrijski kmetovalci postopali složno, ker tako bi bili močni in vplivni. Toda tega ni pričakovati, vsaj nam osobito kmetijske družbe v Gradcu, Celovcu in Istri dovolj kažejo, kako nam hočejo biti drugi celo v teh vprašanih gospodarji, pa so le pravcati očmi! Vladni načrt za kmetijske zadruge kaže nam v to pot, kar imamo za se zahtevati. Če naj imajo biti za nemške kmetovalce na Češkem posebne deželne kmetijske zadruge, istotako za italijanske kmetovalce na Tirolskem, zakaj bi zakon državni sam tega ne zahteval tudi za naše slovensko-hrvatske kmetovalce. Ali moramo celo v gospodarskih zadevah videti in čutiti, da smo Slovenci vedno dolžni imeti jerobov. Samostalni hočemo biti, sami hočemo razsojevati o naših gospodarskih potrebah, sami nastopati v svojih zadevah. Dovolj nas je in imamo tudi dovolj nadarjenosti, da si bomo sami gospodarili.

Istotako pa velja tudi za naš obrtni in rokodelski stan. Združiti se morajo obrtniki po svojih strokah, nakupovati si strojev, motorjev, ki jim bodo omogočili tekrovati z veliko obrtnijo. Vlada pa naj zdatnejše, ne tako malenkostne subvencije deli osobito malim obrtnikom za nakup motorjev, strojev, aparatov sploh, za skupni nakup surovin potrebnih za izdelavo itd.; osobito naj pospešuje ustanovitev produktivnih zadrug, katerim se ima nuditi prilika tudi do cenega kredita. Če najde vlada denar za marsikateri pač povsem neplodni izdatek, ki požre kar milijone, bo se pač tudi našel denar za pospešitev obrti in ljudskega gospodarstva sploh.

Zakonodajstvo prešinjeno mora biti dolžnosti, skrbeti za delujoče stanove. Davki naj se pravično porazdele, močnejši naj nosijo primerno več od šibkejših, obdačijo naj se osobito spekulativne trgovine, borza; znižajo oziroma preosnujejo naj se pristojbine, ki so prav pogostoma v hudo kvar in krivico osobito malim kmetovalcem, navajam pristojbine, katere se imajo plačevati od kmetij prevzetih od starišev ali podedovanih; če so še tako zadolžene, tako da je skoro več dolga, kakor dejanske vrednosti, mora se pristojbina od celega posestva plače-

Handwritten signature or mark.

vati. Zato naj naši poslanci tirjajo od vlade, da že večkrat obljubljeni pristojbinski zakon predloži.

Ogromen je izdatek naših gospodarjev za obresti od dolgov, ki presega skoro trikrat svoto naših davkov! Zato moramo skrbeti, da se povsod osnujejo posojilnice osobito za personalni kredit z nizkimi obrestmi.

Dežele pa naj skrbijo za omogočenje konvertovanja visokoobrestnih dolgov na nižje obrestne. Če le za jeden odstotek, in pri današnjem denarnem trgu je to mogoče, znižamo obresti, prihranimo našim zadolžencem na leto tisoče in tisoče!

Deželni zbori naj glede tega storé svoje dolžnost in naj prav po vzgledu deželnih zastopov na Nižje-Avstrijskem in Moravskem v to svrhu pospešujejo osnovanje Raiffeiznovih posojilnic z zdatnimi nizkoobrestnimi posojili.

Hvaležni moramo biti domoljubnim možem, ki so z ustanovitvijo posojilnic že dokaj pripomogli k temu, da se je naše ljudstvo rešilo iz tujih rok. — Ako nadaljujemo in popolnimo to organizacijo, osvobodimo se od tujega kapitala, kar nas bo storilo neodvisne od naših nasprotnikov, ki nas tlačijo.

Zavarovalnice naj branijo naše imetje pred vničenjem, zato moramo skrbeti, da se zavarovanje proti ujmam, požaru, živinskim boleznim razširi in tako uredi, da bo tudi mogoče revnejšim zavarovati se, in naj v tem vrše deželni zastopi svojo dolžnost, ter naj uvedejo obligatorno zavarovanje.

Osobito država pa naj že loti se zavarovanja delavcev za čas onemoglosti in starosti, ker s tem bo velik del našega socialnega vprašanja srečno rešen; težavna naloga pa vredna napora in žrtev, da ublažimo stanje naših pridnih delavcev, vsaj je prav ogromno število našega naroda, katero odpada na delavski stan.

Za njega boljše stanje mora skrbeti država in naši poslanci morajo zahtevati od vlade, da potom zakonov vse stori v varstvo in boljše stanje delavcev.

Zal, da naših pridnih delavcev delo kopiči zaklade nam nenaklonjenim tujim kapitalistom. Zato bodi nam skrb, da varujemo interese tudi naših delavskih bratov.

Ni mi že zaradi pičlo odmerjenega časa, pol ure, mogoče razvijati nadalje naš gospodarski program, najporečje zadeve in naše zahteve sem omenjal. Moram hiteti k sklepu.

Zbrani smo na tem veličastnem shodu sinovi vseh stanov. Skrajno potrebno je, da okrepimo naš narodnostni temelj sigurnega obstanka in ta temelj je zdrav, krepko narodno gospodarstvo. Organizujmo vse stanove po njih strokah v sadruge, ker le združeni bomo zamogli ohraniti si svoj dom, katerega moramo celega ohraniti svojim sinovom in ne pedi prepustiti tujcu nasprotniku, ki že sega po njem potom svoje sloglasne Súdmarke.

Duh združenja, katerega žal med nami pogrešamo, pa naj prešinja nas. Bodimo podvzetnejši, namesto da naše prihranke hranijo hranilnice, porabljujmo jih v skupna podvzeta; posnemajmo v tem naše brate Čeha in Francoze, ki skero ves denar nakladajo v podvzeta, ki so pripomogli temu narodu, da je tako sijajno prebil Sedan!

Naša lepa domovina nudi nam dovolj bogatih zakladov, bodisi v rudninstvu, omenjam bogatih skladišč premoga, železa, lepega stavbenega kamenja, tudi marmorja; v rastlinstvu, katero nam nudi poleg planinskih evetlic, vse vrste žita, oljke in trte; in živalstvu, za katerega uspešno rejo imamo vse naravne predpogoje.

Koliko je vodnih sil neizkoriščenih!

Le izrabiti treba vse, kar nam nudi materinska zemlja, in ako bomo podvzetni, umni in vstrajni v delu, vtrdili si bomo dom, na katerem bo mogel trajno živeti sreden naš narod, ki bo čuval skrbno, da bo tu gospodar Slovan, zvest Bogu, domovini in cesarju svojemu.

Govor deželnega poslanca gosp. dr. Ivan Dečko-ta.

Nemila osoda združila je del slovenskega naroda z nemškim v eno deželo, Štajersko. Slovenci so tukaj v velikej manjšini 400.480 proti 847.923 Nemcem. In ta nemška večina, oziroma ona nemška stranka, ki ima celo upravo v deželi v rokah, ni hotela nikoli ter noče biti niti najmanje pravična proti slovenski manjšini. Za njih Slovenci kot narod ne eksistujejo in zaradi tega tudi ne priznajo slovenskemu narodu na Štajarskem niti trohice pravic. Da ne živi slovenski narod na spodnjem Štajar-

skem v kompaktnih masah, med katerimi so tu pa tam raztreseni posamezni Nemci, nikakor pa ne nemške naselbine, izdihnil bi bil menda že davno zadnji Slovenec na Štajarskem zadnji dih. Moč združene mase obvarovala je slovenski narod pred vsemi poskusi germanizacije; vsi napori nemštva bili so vkljub velikanskim sredstvom, ki so njim na razpolago, jalovi.

Samo ob meji je nevarnost, in to iz dveh ozirov.

Slovenci so združeni gledé cerkvene kakor državne uprave, ter ločeni dokaj dobro od nemških sosedov. Le ob meji ta ločitev ni popolnoma izvedena. Ob meji je vrsta župnij, ki spadajo pod graško-sekovsko nemško škofijo. Za te župnije se je bati. Sekovska škofija nima slovenskega duhovniškega naraščaja. V te slovenske župnije pošiljali se bodo in so se deloma že pošiljali nemški kapelani in župniki. Ti upeljujejo v cerkev nemško besedo in s tem je položena tamkaj sekira na koren slovenski narodnosti. Že rajni škof sekovski izražal je povodom sv. birme željo, da upa, da bodo v teh župnijah pri prihodnjih birmah znali že toliko nemški, da bodo razumeli njegovo nemško pridigo.

Britka skušnja gledé Marenberskega okraja nas pa uči, da kjer so nekdanj župniki uveli par nemškim naseljencem na ljubo nemško besedo, v cerkev, tam je slovenska narodnost izgubila svojo najvažnejšo oporo; v primeroma kratki dōbi so postale župnije nemške; le kake stare mamice še govore jezik svojih očetov in dedov.

Ako hočemo ohraniti te župnije slovenskemu narodu, treba je začeti delovati za to, da se iste pridružijo ostalim Slovincem v vladikovini Lavantinski, katera bode imela vedno dovolj duhovnov, ki bodo znali govoriti s svojimi župljani v domačem jeziku slovenskem.

Ob jezikovni meji je pa še druga nesrečna okolnost. Tamkaj je namreč cela vrsta občin, ki so gledé državne uprave popolnoma ločene od ostalih Slovincem.

Tako je v okraju radgonskem Slovincem 1436 poleg 12.949 Nemcev; v cmureškem 2549 Slovincem poleg 20.937 in v arveškem 2713 poleg 14.430 Nemcev. Za vse teh 6698 Slovincem ne obstoji jezikovna ravnopravnost, zajamčena vsem narodom in vsem v deželi navadnim jezikom niti v najmanjši meri.

Pri sodiščih v Radgoni, Cmureku, Arvežu ni slišati slovenske besede; vse jezikovne naredbe, katere je izdalo pravosodno ministerstvo zaradi ravnopravnosti slovenskega jezika, imajo veljavo samo za bivše celjsko okrožno sodišče. S temi slovenskimi trpini pa se občuje po tolmačih, katero službo opravljajo sodiščni beriči. V kazenskih zadevah in sedaj po novem civilnem redu tudi v vseh večjih pravnih ti reveži pri sodišču nimajo in ne bodo imeli besede; sodnik pri deželnem sodišču v Gradcu njih besede ne razumi. — Ko se je ustanavljalo okrožno sodišče v Mariboru, pričakovalo se je, da bodo ti 3 okraji z mešanim slovenskim in nemškim prebivalstvom prideljeni okrožnemu sodišču v Mariboru, h kateremu spadajo tudi po zemljepisni legi. Pa pravični grof Gleispach je vse te okraje pustil pri graškem deželnem sodišču, ne da bi imel za to kak drug razlog, kakor da ostanejo te slovenske občine ločene od ostalega slovenstva, obdržane v narodnem brezpravju, ter polagoma izgubé slovensko zavest in pozabijo slovenski jezik ter padejo v žrelo nemškemu molohu!

Najbolj pereča rana slovenskega naroda na Štajarskem je pa ljudska šola. Že od nekdanj smatral je skozi in skozi nemški deželni šolski svet štajarski ljudsko šolo za najbolj pripravno sredstvo za germanizacijo. Seveda ljudska šola je skoraj v vsaki občini po ena, v nekaterih občinah so celo po dve, tri šole. Kaj si hoče nemški nasilnik uspešnejšega zeleti, kakor postaviti vse te šole strogo v službo ponemčevanja? In kako ceno je to orodje! Nemški nasilnik je toliko podel in nesramen, da sili ubogi narod, katerega hoče narodno sadaviti, naj plačuje sam s svojimi krvavimi žulji ono orodje, katero mu naj prisadene smrtni udarec!

Doživeli smo našega stoletja nedostojen, sramoten prizor, da mora vsaka občina posebej se boriti in puliti za revno ljudsko šolo v narodnem jeziku. Vsakemu narodu v Avstriji dādo ljudsko šolo kot temelj narodne izomike, le Slovincu jo kratijo

do skrajnosti. Ljudska šola mora se pa tudi na spodnjem Štajarskem enkrat za vselej odtegniti temu poniževalnemu smotru. Kar ima že vsak drug narod brez borbe, to se mora dati tudi Avstriji vedno zvestemu slovenskemu narodu, kakor to predpisuje državni temeljni zakon, kakor to zahteva pravica in poštenost.

Vsi napori gledé ljudske šole pa bodo ostali brez znatnega uspeha, dokler ostane deželni šolski svet tak, kakor je. Ta deželni šolski svet štajarski, to je za nas Slovence prava okruta mačeha, mačeha v najžalostnejšem pomenu besede. —

Skozi in skozi obstoječ iz zagrizenih nemških nacionalcev in germanizatorjev, deluje ta deželni šolski svet toliko bolj brezobzirno v razširjenje nemštva, ko še nikoli ni imel slovenski narod v tej korporaciji svojega zastopnika. Vlada je skrbela, in to ji mora slovenski narod glasno očitati, za to, da so ostali nemški germanizatorji vedno prav lepo sami med sabo, da trpinčeni in tlačeni slovenski narod še niti ni imel prilike, da bi tukaj na pristojnem mestu povzdignil svoj glas, razložil svoje težnje, naznanil ter zastopal svoje zahteve.

To so razmere, ki sares v nebo kriče!

Naša zahteva je toraj, da se razdeli deželni šolski svet štajarski na 2 oddelka, na slovenskega za slovenske šolske zadeve, in nemškega za nemške šolske zadeve. Kar mi zahtevamo, ni noben novum več v avstrijski šolski upravi.

Glejmo na Češko! Tam obstoji deželni šolski svet vsled zakona od 26. junija 1890 iz 2 oddelkov, katera sklepata v svojem področju popolnoma samostojno.

Na Tirolskem je enako. Tamkaj določuje zakon od 30. aprila 1892, da obstoji deželni šolski svet iz 6 udov, katere imenuje deželni odbor, pa tako, da morajo biti 3 udje nemške, 3 pa laške narodnosti. — Daljni 4 udje deželnega šolskega sveta morajo se vzeti iz učiteljstva, ali tudi od teh 4 udov morata biti 2 nemške, 2 pa laške narodnosti.

Vladni organi hvalijo, da se je taka delitev dobro obnesla. No toraj! Če se je tamkaj dobro obnesla, obneslo se bo ravno tako dobro na Štajarskem, in vlada nima razloga se obotavljati, da ne bi tega, kar se je drugod kot zelo dobro obneslo, uvela tudi na Štajarskem.

Mariborsko učiteljišče ima namen vzgajati učiteljsko osebje za spodnje Štajerske, toraj za slovenske šole. Za nemško šolo sta v Gradcu itak 2 učiteljišči, možko in žensko.

Zdrava pamet bi toraj zahtevala, da bode učiteljišče, namenjeno za vzgojo slovenskega učiteljstva, tako urejeno, da bodo učitelji, ki izidejo iz teh šol, dobili tudi v jezikovnem oziru potrebno kvalifikacijo za svoj bodoči poklic, to je, da bo to učiteljišče zasnovano na podlagi slovenskega podučnega jezika. Ali pa je tudi tako? Ne!

Zdrava pamet nima tamkaj, če se gre za pravice slovenskega jezika, ničesar govoriti. To učiteljišče je tako, da bi bilo lahko tudi v Berlinu, vse je nemško in nemško.

Ta učni zavod mora se toraj dati nazaj svojemu učnemu namenu ter urediti tako, kakor je učiteljišče v Ljubljani, da bode vzgajal za slovenske šole v slovenskem jeziku izšolane učitelje.

Zaradi poduka v slovenskem jeziku na gimnaziji v Celju bilo je že toliko borb. Cela Avstrija bila je že zaradi tega razburjena. In sedaj je to vprašanje v takem štadiju, da je skrajno sramotno za slovenski narod. Slovensko-nemški nižji državni gimnazij je nehal; imamo še samo provizorične samostojne slovensko-nemške razrede, pravi nestvor, unicum v celi Avstriji.

Slovenski narod na Štajarskem ima pravico tudi do višje izobrazbe v domačem maternem jeziku. Ta provizorij, katerega je osnovala vlada nekako ad captandam benevolentiam nemškonacionalnih kričačev, mora se spremeniti v definitivum, tako, da se po izgledu mariborskih slov. paralelk sistemizujejo na državni višji gimnaziji v Celju slovenske paralelke.

Videli smo, da s takim nižjim gimnazijem, kakor je bil v Celju, ni nič. Vlada ni za ta zavod imela nobene skrbi, ni dala potrebnih učnih sredstev, kakor jih je treba n. pr. za naravoslovje in fiziko, ni se skrbelo za primerno knjižnico, ni se nastavilo učitelja za risanje. Država še toliko denarja ni dala, da bi se redno plačeval organist, ki je orglal pri šolskih mašah. Ta nižja gimnazija se je od začetka sem že osnovala tako, kakor da vlada želi, da naj propade in to čem prej! S ta-

kimi nižjimi gimnazijami nam toraj le more biti pomagano.

Paralelke se naj osnujejo na obstoječi višji državni gimnaziji v Celju in za ta gimnazij se naj vendar enkrat zgradi poslopje, ki bo dostojno srednje šole. Od vsake še tako revne občine se zahteva, da zgradi vsem zahtevam šolske higijene in vsem modernim predpisom primerno šolsko poslopje. Gimnazija v Celju pa je nastavljena v prostorih, v katere nastaviti šolske oblasti ne bi nikoli dovolile ljudske šole.

Slovenski narod na Štajerskem se peča večinoma s kmetijstvom, sadjerejo, vinorejo; važen faktor je tudi kozjereja. Pa ne vlada, ne dežela ne storite nič, da bi se dale ljudstvu potrebne šole, v katerih bi se praktično učilo umno kmetovati. Deželna kmetijska šola v Grottenhofu je nemška; nemška je sadjerejska in vinorejska šola v Mariboru.

Za poduk Slovence nikoli ni imela ne država ne dežela ne denarja ne dobre volje. Pri toliki konkurenci Ogerske, Rusije, Amerike mora naš kmetijski stan popolnoma propasti, ako ne dobi potrebnih sredstev, da se s temeljitim praktičnim podukom ojači za dandanes tako težavni boj za obstanek.

Vse šole pa, ki že obstoje ali se ustanove, in katere so namenjene za izobrazbo slovenske mladine, imele bodo samo tedaj uspeh, če se bodo nastavljali profesorji, naklonjeni slovenski mladini. Sedaj pa nam pošilja vlada semkaj, posebno v Celje, nemške zagrizence, kateri nimajo niti trohice ljubezni do svojih učencev slovenske narodnosti.

Taki ljudje vidijo v slovenskem dijaku ne učenca, čegar zmožnost treba razvijati, čegar um treba bistriti, ampak samo bodočega političnega nasprotnika, katerega treba še ob prvem času pomanirati in storiti neškodljivega.

Na duh, kateri veje med učiteljstvom, določuje delovanje šolskih nadzornikov. — Kake nadzornike pa nam pošilja vlada? Mislim da zadostuje, ako imenujem nadzornika Linharta! To se vendar reče postaviti kozla za vrtnarja.

Ali bodo nadzorniki take baže res negovali tudi slovensko šolo in delovali na nje procvit, kakor bi bila njihova dolžnost?

Kar si priborimo potom dolgotrajnih pritožb glede šole, skušajo taki nadzorniki po migljajih indirektnih in tudi direktnih na učiteljstvo zopet uničevati, ter nemščino, katero smo vrgli skoz vrata s težkimi napori ven iz šole, utihotapiti skozi okno nazaj v šolo.

Možje nemškega mišljenja in nemških narodnih teženj naj nadzorujejo nemške šole; za slov. šole naj bodo pa nadzorniki možje, katerih preteklost daje poročstvo, da imaje srce za slov. šolo, da jim je na mislih duševni in kulturni napredek slovenskega naroda.

Če je učna uprava spoznala za potrebno, da za par nemških šol na Kranjskem nastavi posebne nadzornike, pristne Nemce, tedaj naj bode vlada vendar jedenkrat konsekventna, če že ne pravična, da dá toliki množici slov. prebivalstva na Štajerskem, kar je tako rada in naglo dala mali peščici Nemcev na Kranjskem.

Ravnopravnost slov. naroda ostala pa bode vedno več ali manje samo dobra želja, dokler se bode uradništvo imenovalo tako, kakor do sedaj. Kdor je rojen Slovenec, ta je že izključen od službenih mest na Spod. Štajerskem, že, rekel bi, vsled svojega rojstva.

Glejmo samo, kako je pri c. kr. okr. sodišču v Celju. Nekdaj, pa to je že davno, imeli smo pri tem sodišču več svetnikov slov. narodnosti. Bil je tamkaj svetnik Stuhec, Levičnik, Lulek, Galle, bilo je več adjunktov Slovencev.

Sedaj je pa vse lepo nemško. Nemeec je predsednik, Nemci so osmero svetnikov, Nemci so trije svetniški tajniki; Nemci so vseh šestero adjunktov. In na deželi zunaj ni nič boljši. Izmed sodnikov in svetnikov pri okrožnem sodišču je izmed 20 jih Nemcev 14; od 31 adjunktov 18.

Slovenca gledajo, da porineje na Kranjsko. Semkaj pa nam pošiljajo v zameno kranjske nemškutarje in Nemce.

Pri ostalih uradih godi se istotako.

Pri celi politični upravi na Štajerskem ni niti jeden slovenski konceptni uradnik. Pri pošti, pri finančni upravi vlada princip, da nastavljajo uradnike slovenske narodnosti za gornje Štajersko; na spodnje Štajersko mej slovenski narod pa nemške uradnike, ki mnogokrat slovenskega jezika zmožni

niso, še v besedi ne, o pisavi še nočem niti govoriti.

Namen tega imenovanja je jasen:

Uradniki slovenske narodnosti, obdržani v nemških krajih, se naj ponemčijo, in če že ne oni sami, pa vsaj njih otroci.

Nemški uradniki na spodnjem Štajerskem pa naj bodo pionirji germanizacije. Ti naj ustanové in vzdržujejo nemške naselbine, kakoršnih v resnici na spodnjem Štajerskem ni.

Brez teh nemških uradnikov bi že davno ponehala narodnostna borba na spodnjem Štajerskem. Vzemimo samo za vzgled naše slavno, naše razvpito Celje. Se ne tako dolgo, še ko je n. pr. gospod dr. Radaj, c. kr. notar v Mariboru in bivši mnogoletni slovenski deželni poslanec, obiskoval gimnazijo v Celju, govorilo se je skoraj v vseh obiteljih celjskih samo slovenski. Nemški profesorji, nemški uradniki, katerih v Celju kar mrgoli, ustvarili so v Celju v teku polstoletja iz slovenskega Celja sedanjo zagrizeno Celje z nemško barvo v licu.

In tako je po vseh spodnještajerskih trgih in mestecih, kjer so uradi, seveda v manjši meri, ker je broj nemških uradnikov manjši in torej tudi manjši njih vpliv v korist germanizacije.

Spodnji Štajerci smo torej gledé uradništva precej unicum v Avstriji. Povsod drugod ima domačin že po svojem rojstvu tako rekoč prvo pravico do uradniških mest; pri nas ima pa tujec prvo in zadnjo pravico, Slovenec, domačin pa nobene; k večjemu za uradniškega slugo in diurnista je še dober.

To je kruta krivica, katere se godi slovenskemu narodu. Proti tej krivici treba oglasiti svečan protest!

Da so pa te razmere se tako razvile, kriv je mnogo krivični volilni red. Štajerska imela je v državnem zboru 23 zastopnikov in le trije so bili Slovenci, sedaj jih ima 27 in le štirje so Slovenci. Jednaka bremena, jednake pravice in po razmerju jednako število zastopnikov!

Posebno pa je treba, da se vsi oni trgi, ki po čudni nemški volilni geometriji morajo voliti v kmetijski skupini, postavijo v mestno skupino, iz katere so bili izpuščeni samo zato, da južnoštajerska mesta in trge naj vedno zastopajo možje kakor Foregger in Pommer.

Take so razmere, v katerih se bojuje vejica slovenskega naroda na Štajerskem za svoj narodni obstanek in za svoj kulturni napredek. To je minimum naših tirjatev. Na izpolnitev teh treba je delovati z vso odločnostjo in z vso brezobzirnostjo. Slovincem na Spodnjem Štajerskem se godi kakor človeku, katerega je objel polip z neštevilnimi svojimi požrešnimi rokami ter ga ovija, da ne more ganiti z nobenim udom.

Skraini čas je, da se začnejo obrezovati te polipove roke. In te roke bodo se obrezale, ako se izpolnijo težnje, zadržane v resolucijah, predloženih slavnemu zboru, katerih soglasni sprejem Vam toplo priporočam.

Brzjojavke.

Barkovlje: Zadržani radi resnih poslov poverjujejo Vam oduševljeni bratje ob obalih sinje Adrije ob priliki današnjega velepomniljivega, velevažnega narodnega shoda svoje gorke sežnje, vzklikajoč navdušeno: Bratje, zvežimo se v trdno kolo ter pomagajmo drug drugemu do konečne priboritve naših prekrvavo zasluženih, do sedaj kruto pridržanih pravic! Če sit pravic sovrag German je in Roman. naj takih si privošči tud' vredni naš Slovan!

Ivan Svetko, Martelanc, Andr. Pertot.

Besnica: Slovenci v Jarenini najiskreneje pozdravljajo vseslovenski shod, želeč, da njegov sklepi zedinijo vse Slovence k odločnemu delovanju. Dekan Flek, kaplan Gomilšek, župan Zupanik, Weingerl, Jager, Plančič, Sekol, Jančič.

Bohinjska Bistrica: Vseslovenski shod bodi nam porok krasnejših dnaj bodočih.

Janez Mencinger, trgovec.

Bohinjska Bistrica: Spod Triglava žele zavedne Bohinjke in Bohinjci slovenskemu shodu, da nam oživi pogrešano edinstvo.

Franja Mencinger, Janez Mencinger mesar, pravnik, tajnik, Čuček, Ožebkov Peter.

Bohinjska Bistrica: V duhu pri vas želimo shodu najlepših uspehov in kličemo: Slava! Franciška Mencinger, Humek, Mesar, Ravhekar.

Bovec: V imenu prebivalstva trga bovakega srčni pozdrav! Županstvo.

Bovec: Velevažnemu shodu najboljši vspeh! Na zdar! Sorč, Pečenko.

Bovec: Pristrčen pozdrav!

Čitalnica.

Buzet: Nad bratsko slogo avstrijskih Slovanov z željo boljšega napredka raduje se

Buzetska čitalnica.

Buzet: Buzetski okoličani izražajo svoje soglasje z resolucijami vseslovenskega shoda.

Celje: Današnji shod bodi nasprotnikom dokaz, da Jugoslovan postaja jedin, sloboden in nezavisen. V to pomoz! Bog!

Celjsko pevsko društvo.

Celje: Županstvo celjske okolice želi slavnim zborovalcem prvega vseslovenskega shoda najboljšo vspehe, odobrava vse dotične resolucije in kliče: Živela slovanska vzajemnost!

Glinšek župan, Kosem tajnik.

Celje: Slavnim zborovalcem, zbranim pri vseslovenskem shodu, žele teharski občani obilo uspeha, strinjajoč se z vsemi stavljenimi resolucijami. Živela vzajemnost! Živela sloga!

Rebov, Vrečar, Vrečar ml., Preskar, Susterič, Cajhen, Pečnjak, Pisek.

Celje: Kreпка volja, zdrav duh nas bodeta vodila po vaših sklepah do složnega in plodnega dela, spojena z živo vero v Slovenstvo in Slovinstvo, da ne zgubimo rodne zemlje ni pedi in svojih svetih pravic ni trohice. Zeleč obilega uspeha za dom in rod Vam kličemo: Živeli! Na zdar!

Celjski Slovenci: Biček, Vrečko, Gradišnik, Pegan, Leskovšek, Kapus, Dolinar, Boucon, Strašek, Terček, Hinko Sax, Miroslava Sax, Kostič, Zabukovšek, Hribar, Kobilca, Gilvert, Miroslav Zor, Adolfina Zor, Supanc, Gosar in soproga, Krajnc, Šket, Kolenc, Magolič, Rebek, Josip Hočevnar in hčerka, Vavken, Križman, Ivan Vehar, Josip Kranjc, Dedič, Ignac Vehar, Mencin, pl. Kuzmič, Libensky, Jean, Grobelnik, Miklavc, Feigel, Potočnik, Kolšek, Sparhakl, Doberšek, Ferjan, Bovha in soproga, Perc in soproga, Korošec, Beg, Sinkovec.

Celovec: Živeli zastopniki Slovenstva, zbrani ob važnem posvetovanju! Dal Bog trajen uspeh vašim sklepom na blagor milega naroda slovenskega. Naprej zastava Slave!

Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem.

Celovec: Najiskrenejše pozdravlja zbrane rojake na prepomenljivem shodu ter jim kliče: Ne udajmo se!

Uredništvo „Mira“.

Dolina v Istri: Po elementarni nesreči zadržan osebno prisostvovati vseslovenskemu shodu, pozdravljam pristrčno v imenu občine.

Ivan Sancin, nadžupan.

Drohobič, Galicija: Ker se mi je nemo-goče osebno udeležiti sestanka, pozdravljam Vas, brate vse, najpristrčneje ter sem v duhu z Vami.

Oehrimowycz, drž. poslanec.

Gorica: Zaprečen kot zdravnik in bivajoč izven Gorice pozdravljam tem potem zaupnike slovenskega trpina. Želim vašim posvetom najboljši vspeh. Težite za dosego narodne avtonomije avstrijskih Slovanov. Dr. Rojic, dež. poslanec.

Gorica: Radi velikih in nujnih narodno-gospodarskih opravil, katerih nikakor ne morem in ne smem odložiti in zamuditi, se žalibog ne morem vdeležiti zborovanja. Želim zborovanju najboljši uspeh ter prosim zborovalce, da ne pozabijo goriških bratov, kateri zdihujejo pod težo neznosnih odnošajev. Bog blagoslovi vaše delo! Živili! Na zdar!

Grof Alfred Cronini, drž. poslanec.

Gorica: Neslobodnim pobijati krivico izvojite prostost krutega jarma in framsonsko-italijanskega nasilstva. Živeli častiti zborovalci! Živeli!

Gorica: Vseslovenskemu shodu bodi srečen izid, saželjen vspeh, Slovincem v prid.

Občina St. Ferjan v Brdih.

Jurklošter: Pozdravljam vseslovenski shod. Za Vami stoji ves narod. Bog blagoslovi Vaše sklepe in delo. **Hvalec.**

Karlovac: Službom zaprieten odzvati se vis cijenjenomu pozivu, kličem: Živila složna brata. **Hegedić.**

Klanjec: Slovenska združena bo jaka, pred njo da zgine sovražna sila vsaka.

Slovenci v Klanjcu.

Kobarid: Navdušen pozdravlja prepotrebni shod za boljšo našo narodno bodočnost voščoč najboljših vspehov. **Slunder** v imenu občine.

Kočevje: Pozdravljen vseslovenski zbor, — Jedinosti potrebne vzor! — A bodi vzor nam uresničen, — Ne prazen krik in ropot ničen. — Oko nam tje zaupno gleda, — Kjer danes je slovenstva sredi. — Vse sklepe Vaše, Vaše misli — Imeli bomo zvesto v čisti, — A kdor se dela slej ne loti, — Odpadnik je na krivi poti. — Ker bratje smo po veri, krvi — Ne gre se, kdo bo zadnji, kdo bo prvi. — Zato se gre na slavnem shodi: — Ne gini narod, marveč bodi. — Naj bo sreče Vam pregoreče, — Naj da nebo Vam mile sreče. — Da modro jedni ste ob važni uri, — Vam kličemo že skoraj morituri!

Finžgar, dr. Gustin, Klinec, Krese, Meršol, Reven, Turk.

Komen: Bog poživi današnji shod Slovanov! Bog pomoz, da se otresemo italijanskega tlačenja v Primorju. **A. Svara.**

Komisa: Zahvaljujem se na povabilu. Ker je nemogoče, da se osebno udeležim, prisostvujem duhom, želeč najboljši in najkoristnejši uspeh za narodno stvar. **Petrič, narodni zastopnik.**

(Dalje sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. septembra.

Zastopniki italijan. kluba in vlada.

Iz Trsta se dunajskim listom brzojavno poroča, da je grof Badeni pozval k sebi na Dunaj zastopnike italijanskega kluba v državnem zboru in sicer posl. Malfatti, dr. Angeli in Rizzi, ki so se včeraj odzvali njegovemu povabilu. Dodatno se poroča, da je imel italijanski klub minule dni več sej, v katerih se je razpravljalo o postopanju kluba v državnem zboru. Kaj pravo za pravo namerava grof Badeni, dosedaj še ni znano, pač pa so listi, posebno italijanski že objavili vest, da se ponujajo italijanski zastopniki grofu Badeniju za posredovalce mej Slovani in nemškimi obstrukcionisti. Kako si slikajo laški poslanci tako posredovanje, še ni znano javnosti, gotovo pa je, da bi Slovani v tem slučaju najodločneje odbili vsako tako ponudbo, ker je le preveč dokazov o zagrizenem sovraštvu italijanske iredente napram Slovanom, nasprotno pa tudi ne malo o koketovanju laških zastopnikov z nemškimi kričači, in ker je toraj absolutno izključena tudi najmanja nada, da bi bili ti možje le količkaj pravični posredovalci mej vlado in dvema nasprotnima si narodnostima. Ako toraj grof Badeni res kaj jednakega namerava, je pač škoda za njegov trud, ker dosegel ne bo s tem prav ničesar.

Socijalno - demokratično „rodoljubje“.

V poslednjem času je opažati, da se socijalistična glasila nenavadno ogrevajo za nacijonalizem, katerega so poprej s tako elementarno silo pobijala in slavila le znani »internacionalizem«. V prvi vrsti so sedaj na dnevnem redu poljski delavci, katere navdušuje Adlerjevo glasilo »Arbeiter Ztg.« za narodnost in narodno slobodo. Ta ljubezen socijalističnih vodij za poljsko narodnost je zelo puhla in ima samo namen, vjeti na limanice ostale poljske delavce, ki nikakor niso prijazni rudeči internacionali. Nemogoče je namreč, da bi se tuleči volkovi, kakoršne so se pokazali »ljudski osrečevalci« v zadnjem zasedanju, tako naglo prelevili v pohlevna jagnjeta.

Nemški državni zbor se snide letos precej pozno. Listi poročajo, da se vrši prva seja koncem meseca novembra ali pa še le začetkom decembra. Zvezne vlade so dospele namreč do prepričanja, da tako dolgo zasedanje, kakor je bilo zadnje, ni koristno niti za parlament, še manj pa za vlado, in so toraj sklenile, da se kar le mogoče ogiba dolgih zasedanj. Vlada ima pripravljene razne predloge, katere želi imeti rešene v prihodnjem zasedanju, toda kakor se kaže, nima prav mnogo nade, da bi se ji posrečile vse namere.

Ruščina v Srbiji. Petrograjske „Vedemosti“ poročajo, da se jednako kakor v Bolgariji uvede sedaj tudi v Srbiji ruščina kot obligatni učni predmet na vseh srednjih šolah. Poleg tega se pa otvorijo v Belemgradu tudi zasebni tečaji za ruski jezik in literaturo. S tem se hoče najbrže še bolj utrditi prijateljstvo mej Rusijo in Srbijo in ustreči zahtevam nekaterih odličnih Rusov v Srbiji.

Razmerje mej Nemčijo in Anglijo se je v poslednjem času zelo spremenilo. Mej tem ko so bile poprej politične strune mej tema dvema državama zelonaspete, vlada sedaj, kakor je razvidno iz nastopnih stavkov Salisburyjevega glasila, mej njima precejšnja prijaznost. Pisoc o razmerju mej Angleži in Nemci, pravi namreč „Standard“, da Angleži pač nimajo nikakega povoda živeti z Nemci v sovraštvu, ker jim ne smejo zavidati napredka v industriji in trgovini, ker bi to ne bilo možato, pa tudi v politiki ni nikakega motiva za nasprotstvo. Nemški cesar je ravnokar z nova potrdil trodržavno zvezo, v kateri sta zastopani Angležem prijazni vele-vlasti Avstrija in Nemčija. Konečno se pa Angležem tudi ni bati, da bi jim Nemci kaj škodili z novimi pridobitvami v drugih delih sveta, kakor tudi Nemci nimajo nobenega posebnega strahu pred angleško armado. — Ti stavki nam toraj dokazujejo, da Angleži ne gledajo tako srpo svojih nemških sosedov, kakor kedaj popreje. Mogoče, da je k temu nekoliko pripomogla tudi rusko-francoska zveza.

Cerkveni letopis.

Kneginja Elizabeta Volkonska.

Spisal I. B.-c.

(Konec.)

Pred odhodom iz B. je obiskala kneginja V. cerkev sv. Jurija, katero si je ogledala ter v uji se svojo prijateljico dalj časa pred altarjem pobožno molila. Proti večeru ste se plemenite gospe vrnili v Postojino; meni pa je ostala živo v spominu podoba prijazne, ponižne, sv. kat. cerkvi z dušo in telesom vdane kneginje Volkonske.

Namenjena je bila, preden se je imela vrniti v domovino, obiskati starčka, škofa Strossmayerja, katerega bi bila srčno rada poznala. Ne vem pa, je li svoj namen izpolnila. Pač je pa bila pred odhodom v kraju, od koder nam je Slovincem prisvetila luč sv. vere, — v staroslavnem Ogleju, kjer si je ogledala častitljivo baziliko oglejsko, stari baptisterij in druge krščanske starine. — Kakor sem že omenil, se je blaga Rusinja jako zanimala za Slovence; veselilo jo je slišati slovansko govorico tako daleč od ruske domovine. V Postojini se je mudila še nekaj dnij, o katerih si je ogledala slovečo jamo in druge notranjske zanimivosti, in potem se je odpeljala na svoj dom — v Peterburg. Do nekaj mesecev je bil pisatelj teh vrstic posebno razveseljen po lepem daru, katerega mu je poslala v spomin ta plemenita gospa. Prejel je lep sreberen mašni kelih z izraženo željo, naj se včasih, ko bo rabil kelih pri sv. daritvi, spominja darovalke. Kdo bi se bil takrat nadejal, da se bo do malo let darovala sv. maša za dušo pokojne gospe Volkonske, ki je bila bivajoča na Kranjskem še tako čvrsta in v najboljših letih!

Dolgo ni moglo ostati tajno, da se je kneginja Volkonska pokatoljčila. Soproga visokega državnega uradnika, pobožna in učena kneginja ruska se je odpovedala pravoslavju in stopila v katoliško cerkev, ta novica je gotovo povsod, kjer se je doznala, in v vseh krogih prebivalstva globok utis provzročila. — Posebno razburjeni in nevoljni so bili visoki krogi.

Marsikaj neprijetnega je morala blaga gospa slišati, mnogo bridkega pretrpeti, posebno prva leta. Pozneje se je nebo izvedrilo, viharji so se plegli, živela je mirno.

Pa v vseh viharjih je stala vrla žena neupognjena; vsa nasprotstva, očitanja, vse bridkosti, katere je prestajati morala, je trpela voljno in udana v voljo Božjo. Ostala je zvesta in iz srca udana katoliški veri, vsa goreča ljubezni do Boga in do bližnjega, dokler je ni smrt 27. februarija t. l. pripeljala v boljše življenje, za katero se je tukaj neutrudno pripravljala. Kakor je poročilo naznanjalo, je bila smrt lepa in spodbudna. Večkrat v boleznih, pljučnici, katera je le štiri dni trajala, je vzdihnila: »O kako sem srečna, da umrem v sveti katoliški cerkvi.«

Ravno ko sem pisal te vrstice, sem zagledal v »Slovincu« od 15. maja, št. 110, med dnevnimi novicami, poročilo iz Petrograda, v katerem se naznanja pod naslovom: »izpreobrnjenje kneginje«,

da se je kneginja Volkonska na smrtni postelji vrnila v katoliško cerkev. Poročile pravi, da se je mož, bivši minister, bal poklicati duhovna katolika, katerega je zahtevala, in da ga je starejši sin pripeljal. Bere se tam dalje, da se je pokojna pokopala na katoliškem pokopališču in da so se udeležili slovesne službe božje za dušo ranjke v peterburški katoliški cerkvi najvišji dostojanstveniki carstva. Dalje se poroča, da je car zapovedal, naj se dejanje izpreobrnjenja iz razkola v katoliško cerkev, katero po zakonih na Ruskem ni dovoljeno, pri udih družine ne preiskuje in nobeden ne kaznuje.

To poroča »Slovenec« o smrti pokojne kneginje, in to še le, ko je od takrat skoraj tretji mesec preteklo. To poročilo ni povsem resnično, temveč je, kar se tiče časa izpreobrnjenja, popolnoma napačno. Volkonska se ni pokatoljčila še le na smrtni postelji, temveč leta 1888, torej že pred devetimi leti. Mašnik, kateri je bil k bolnici poklican, je ni sprejel v katoliško cerkev, temveč ji je podelil svete zakramente umirajočih. Poklical je soprogo sam redovnika dominikana, kar je bolnico posebno razveselilo. Ukaz carjev, o katerem govoré časniki, je bil menda že pri življenju pokojnice izdan in sedaj je bilo menda le ukazano, da se ne smejo udeležniki zasledovati in kaznovati. Vsekako je bilo treba carjevega dovoljenja, da se je smela kneginja po katoliških obredih in na katoliškem pokopališču pokopati, ter da so se smeli slovesne službe božje v katoliški cerkvi udeležiti najvišji dostojanstveniki in velmoži ruskega carstva, kar je pri ruskih razmerah gotovo redka prikazen.

Pokojna preblaga kneginja Elizabeta Volkonska je resnico spoznala; in ni se bala zaprek in težav, katere so jo čakale, ako bi objela resnico, temuč pogumno jo je sprejela, in zvesta ji je ostala do zadnjega izdaha. Nadjamo se, da sedaj vživa plačilo v nebesih in da Boga prosi za svoje rojake, in sploh za vse kristijane, kateri so ločeni od sv. katoliške cerkve, da se zedinijo s svojo materjo, da priznajo vidnega poglavarja sv. cerkve — rimskega papeža, da tako postane en hlev in en pastir. Ko se bodo imenovala imena grofa Šuvalova, kneza Galicina in drugih slavni ruskih konvertitov, se bo vselej s spoštovanjem imenovala tudi kneginja Elizabeta Volkonska.

Na priprošnje svetih apostolov Cirila in Metoda, katera tudi Rusi iskreno častijo, naj se izpolnijo besede himne, katero sv. cerkev o prazniku teh slovanskih blagovestnikov poje:

„Ko sta sprejeta v rajski dvor,
V nebesih veselil zbor,
Prosita zdaj, da bo Slovan,
Bogú v zvestobi vedno vdan.“

Da Kristusov edini hlev
Bi v zmoti ločene sprejel.“

Dnevne novice.

V Ljubljani, 16. septembra.

(„Reichspost“ o vseslovenskem shodu.) Večnoma vsi večji avstrijski listi donajajo obširnejša poročila o vseslovenskem shodu. Poročila so celo v nemško-liberalnih listih splošno nepristranska. Zato se nam je čudno zdelo, da dunajska „Reichspost“, katero so ob njenem pričetku tudi krščansko misleči Slovenci pozdravili z veseljem ter jo v obilnem številu naročali, tudi te prilike ne more prezreti, da ne bi udrihala po Slovincih. Mi jako obžalujemo tako pisarenje, katero Slovincem ne bo nič škodovalo, pač pa „Reichsposti“ pri njenih slovanskih naročnikih. Slovanom ni treba še-le donajati materijala „für die Zimmerung eines slavischen Oesterreichs“, kakor „Reichspost“ piše, ker je Avstrija po večini itak slovanska. Sploh se pa ni šlo zato na vseslovenskem shodu, marveč le zato, da naj bi kulturna država dala našemu narodu one pravice v javnem življenju, katerih niti barbarske države ne odrekajo svojim podložnikom.

(Osebna vest.) Vpokojena je na svojo prošnjo voditeljica mestne dekliške osemrazrednice v Ljubljani, gospa Julija Moos.

(Iz Planine) 15. sept. Veliki shod romarjev na Planinski Gori se je tudi letos prav sijajno obnesel. Akoravno je poprejšnji dan deževalo, se je vendar sešla velika množica božjepotnikov od vseh strani Notranjske. Ni jih ustavilo neugodno vreme; ljubezen do nebeske Kraljice in skrb za dušno zveličanje sta premagali vse pomisleke in zadržke. Obhajanih je bilo 750 vernikov. Poprejšnji večer je domači gospod

župnik priarčno pozdravil došle romarje ter navduševal za pristop k sv. zakramentu, drugi dan sta v ganljivih besedah proslavljala Marijo č. gg. p. Salezij Vodošek in nunski katehet Alojzij Stroj. V spovednici so poleg imenovanih izdatno pomagali gg. dr. Debevec, dr. Karlin in Franc Hiersche, bivši kapelan planinski, ki vsako leto drage volje prihitijo obiskat zeleno Planino. Vsem prečastitim gospodom v imenu cerkvenega predstojništva za njih trudoljubivost — stoterna hvala. Naj se blagovolé spominjati tudi prihodnje leto slavnega Marijinega svetišča v srcu Notranjske ter prinesiti takó obilne pomoči.

(Občinske volitve v Planini in na Rakeku) so se minuli in ta teden vršile. Voljeni so v Planini v vseh treh volilnih oddelkih mirno in brez kakega boja soglasno mozje, nasvetovani pri vol. shodu dne 8. t. m., na Rakeku po hudem naporu na obeh straneh v 3. in 2. oddelku mozje katoliško-narodne stranke.

(Gimnazijska slavnost v Kranji.) Povodom otvoritve novega gimnazijskega poslopja dne 18. t. m. priredi odbor »Dijaške kuhinje v Kranji« s prijaznim sodelovanjem kranjskih dam med koncertom vojaške godbe v Franc. Jožefovem drevo-redu bazar na korist »Dijaški kuhinji«. — Z ozirrom na dobrodelni namen dovoljujemo si opozorjati sl. občinstvo na ta bazar.

(Iz št. Vida nad Ljubljano.) Vše drugo veselico imelo je letos naše kat. društvo rok. pomočnikov to leto, znamenje, da se društvo razvija. Pretečeno nedeljo je bilo to. Naši pevci so pod vodstvom svojega za petje in godbo neumorno delavnega pevovodje g. nadržitelja J. Zirovnika, kakor vselej izborna peli. Vsa čast g. pevovodji! C. g. Eugen Lampe je v dobro premišljenem govoru pokazal, koliko je storila cerkev v srednjem veku za ljudstvo in koliko še zdaj stori, ter da je rešitev socialnega vprašanja mogoča le v krščanstvu. Naši društveniki igrali so šaloigro v 4 dejanjih »dr. Čuden in njegov sluga«. Ta igra je jako pripravna za taka društva. Smeha bilo je dovolj. Saj so si društveniki tudi res prizadevali — in zato prav povoljno in dobro igrali, kakor se sploh le more pričakovati od pomočnikov. Glavni ulogi dr. Čudna in njegovega sluge Janko sta bili v spretnih rokah društvenikov Gregorina in J. Zeleznika. Kandidat — Kremžar je vabudil veliko smeha. Kmet — Menard, krojač — A. Zeleznik, policaj — Kregar in strežaj — Slosar, nastopili so prvič na odru in vendar so svojo nalogo dobro rešili. Ne moremo si kaj, da ne bi jih javno hvalili. Društveniki le tako vro naprej! Vkljub slabemu vremenu bila je dvorana napolnjena, tako da je tudi gmotnemu osiru vspeh povoljen. — B. b. p. v.

(Iz Šmarja pod Ljubljano.) Pozno sicer pridem s svojim dopisom, a boljše je vendar le pozno kakor nikoli. Naj torej sledi kratko poročilo o ustanovnem shodu katol. izobraževalnega društva za šmarsko župnijo. Dne 8. t. m. razložil je preč. g. dr. Krek navzočim poslušalcem važnost takega društva. Dandanes je neobhodno potrebno, da se ljudstvo zaveda svojih državljanskih pravic; a zavedati se jih ne more, ako ni poučeno. Učiti se pa zamore s tem, da bere dobre časnike in poučne knjige. Ker je pa črka sama na sebi mrtva in pa ker je dandanes v časnikih in knjigah marsikatera ptuja beseda priprostemu ljudstvu neumljiva, preskrbi odbor za primerne poučne razgovore in govore. Ustanovi naj se, če mogoče, tudi pevski zbor. Ta zelo blagodejno upliva na moško mladino, ker ji daje potrebnega razvedrila in jo odvrne od marsikaterega slabega koraka. Vrh tega naj bi se večsah napravila tudi nekaka domača društvena veselica. — Razložil je nadalje tudi, zakaj zahtevajo pravila, da se smejo naročiti le časniki katoliškega mišljenja (§ 3.), s tem, da je dokazoval, koliko škoduje branje časnikov protikatoliškega in protiverskega mišljenja, kajti koristi gotovo ne nikomur. Najprvo se rodi iz tega nekaj dvom, za tem nezaupnost, dalje mržnja in konečno sovraštvo do vsega, kar le nosi ime katolik. Povdarjal je zlasti tudi, da ne smemo gledati, kdo piše, temveč kaj piše, ker resnica ostane resnica, naj jo piše Peter ali Pavel, a tudi laž ostane laž, naj jo zagovarja tudi največji veljak. — K sklepu svojega govora, ki je trajal blizu eno uro, pozivlje navzoče, naj se vpišejo in ne samo vpišejo, temveč tudi radi zahajajo v društvene prostore. Živahno odobravanje je bil dokaz, da je preč. gospod razumljivo in prepričevalno govoril. — Preč. g. dekan Andrej Drobnič se v imenu vseh navzočih zahvali g. govorniku. — Po prebranih pravilih se je pričelo vpisovanje udov in se vršila volitev odbora.

Udov se je oglašilo do sedaj le 30, a mnogi so se že izrekli, da še pristopijo. — Upamo, da se društvo kmalu ojači.

(IV. občni zber katol. slov. društva za radolški okraj.) Ob napovedanem času se je zbralo dne 5. sept. iz radol. okolice, pa tudi iz Blejskega kota in celo iz Doline več kot 200 gorenskih mož, ki so pazno sledili vsem obravnavam in živahno pritrjevali navdušenim govornikom. Predsednik gosp. Vurnik iz Radolice s prisrčnimi besedami pozdravi došle društvenike in naznanj dnevni red in vrsto obravnav. Potem stopi na oder društveni tajnik g. Ažman, gorjanski župnik, ki poda v kratkih obrisih delovanje društva v pretečenem letu in njegov razvoj od njegovega začetka dne 11. junija 1894. Iz tega poročila posnamemo, da je imelo društvo tri odborove seje, tri očitne shode, namreč: lani 5. jul. 1896 občni zbor v Zirovnici; potem 23. avgusta shod v Kranjski gori in letos 4. jul. na Boh. Bistrici. — Število udov se počasi pa vendar od leta do leta množi. Med tem, ko je štelu društvo ob začetku le kakih 400 udov, je to število lansko leto poskočilo na 544 in letos že celo na 604 ude. — Vendar pa to število ni tako, da bi se ne moglo prekoračiti; če bi se namreč društva oklenile še občine, ki zdaj še od daleč stoje, bi društvo lahko štelu 1000 udov. Kako so občine in župnije zastopane pri društvu, naj kaže sledeči pregled: Srednja vas v Bohinju 110, Gorje 82, Mošnjje 51, Breznica 44, Boh. Bela 44, Kropa 40, Kranjska gora 40, Grad 34, Radolice 30, Koroška Bela 21, Boh. Bistrica 20, Kamna gorica 20, Ovšišje 16, Dobrava pri Kropi 15, Ljubno 8, Ribno 8, Zasp 8, Leše 6, Lesce 5. Nič zastopane ali s posameznimi udi zastopane so pa občine oz. župnije: Bela Peč, Ratoče, Dovje, Jesenice, Sv. Križ nad Jesenicami, Begunje in Koprivnik. Zeleti bi bilo, da se tudi te oklenejo društva, da pokažejo zanimanje za koristno stvar in da se z združenimi močmi toliko več doseže. Društveno premoženje se kaže v sled. številkah. Lansko leto je bilo izkazane prebitka 57 gold. 60 kr.; do konca leta je prirastlo 3 gl. 20 kr.; ob novem letu 90 gl. 40 kr., skup 151 gold. 20 kr. Stroški za tiskovine, lepake, poštnino, prijave pri shodih 34 gl. 70 kr.; vsled odborovega sklepa se je dovolilo Ciril Metod. družbi 15 gl., za delavski dom 15 gl., planinskemu društvu 10 gl., za revne dijake v Ljubljani in Kranji po 10 gl., tedaj vseh stroškov 94 gl. 70 kr. in je še prebitka 56 gl. 50 kr., ki je naložen v Gorjanski hranilnici. Po dovršenem poročilu in po potrditvi računov je bil voljen nov odbor in sicer so bili izvoljeni per acclamationem vsi dosedanji odborniki. Samo namesto odstopivšega g. Žlogarja, župnika v Kranjski gori, je bil izvoljen gosp. Sinkovec, župni upravitelj na Jesenicah. — Koncem zbora so se odborniki med sabo posvetovali in je bil odbor sledeče sestavljen: Janez Vurnik, podobar v Radolici, predsednik; Janez Novak, dekan v Radolici, 1. podpredsednik; Ignacij Zupan iz Kamnegorice, 2. podpredsednik; Janez Ažman, žup. v Gorjah, tajnik in blagajnik. Odborniki: Anton Šoklič, župan na Kor. Beli; Jakob Zumer, župan v Gorjah; Andrej Jurgele, župan v Mošnjah; Janez Arh, župan v Srednji vasi v Bohinju; Jožef Pogačnik, e. kr. poštar v Podnartu, državni poslanec. Namestnika: Janez Berlic, župnik v Mošnjah in Klemen Dovžan, posestnik v Zabrezniel.

Telegrami.

Dunaj, 16. septembra. Presvetli cesar je podelil nemškemu poslaniku grofu Eulenburgu veliki križ reda sv. Štefana.

Totis, 16. septembra. Včeraj popoldne sta ostavila Totis avstrijski in nemški cesar vsak s posebnim vlakom.

Mohač, 16. septembra. Avstrijski cesar je dospel sem danes zjutraj ob 1/2 3. uri, nemški pa četrt ure pozneje. Ob 4. uri sta se podala na lov, s katerega sta se vrnila ob 10. uri. Cesar Viljem se je podal po jutreku v grad nadvojvode Friderika.

Dunaj, 16. septembra. Pododsek parlamentarne komisije večine se je sešel danes dopoldne v poslanski zbornici k posvetoivanju, kateremu je prisostvoval tudi ministerski predsednik.

Levov, 16. septembra. Načelnik poljskega kluba vitez Javorski je razposlal te dni klubovim članom okrožnice, v kateri jih pozivlja, naj se polnoštevilno vdeležijo klubove

seje 22. t. m. ob 6. uri zvečer, ker so na dnevnem redu nujne zadeve.

Madrid, 16. septembra. Iz raznih pokrajini države dohajajo poročila o veliki povodnji. Skoda v pokrajini Valdepenas se ceni na pet milijonov pezet. Število ponesrečenih prebivalcev še ni znano.

London, 16. septembra. „Daily News“ zatrjuje v poročilu iz Aten, da namerava kralj Jurij izdati posebno okrožnico na narod, v kateri se pozivlja, naj nabira darove v pokritje izvanredno velikih stroškov.

Koristna v vsakem gospodinjstvu je raba prave sladne kave, bodi si v zdravstvenem, kakor v denarstvenem oziru. Tvrđki Kathreiner gré zasluga, da je med svet spravila povsod pod imenom „Kneippova kava“ dobro znano pristno sladno kavo, katera ima okus prave kave in se je prav zato zelo vdomačila. Marsikdo jo pije kar čisto, navadno pa kot dodatek k pravi kavi. Naj se ne pomišlja nobena gospodinja, katera še ne rabi te kave, ter naj začne rabiti toliko zdravo in okusno pristno Kneippovo kavo. Svarimo pa tudi pred ponarejeno in slabejšo kavo tega imena, ki jo nekateri ponujajo. Ta seveda ne podá onega, kar se pričakuje od prave Kneippove sladne kave. Treba torej paziti pri nakupovanju ter tirjati pristno Kathreinerjevo Kneippovo sladno kavo v zavrtkih s podobno župnika Kneippa in z imenom Kathreiner. Drugače zavito ali celo nezavito blago naj se ne sprejme. Hudovoljno nekateri razširjajo vest, da se po smrti Kneippovi sladna kava ne izdeluje več, ampak mesto nje nek drug fabrikat. To je popolnoma neresnično, kajti tvrdka Kathreiner je od rajnega g. prelata Kneippa dobila za vse čase pravico, njegovo ime in njegovo podobo rabiti kot varstveno znamko, in izdeluje pa prodaja kakor dosedaj edino pristno Kneippovo kavo. 539 5-3

Umrli so:

13. septembra. Henrik baron Testa, stotnikov sin, 3 leta 8 mesecev, Nove ulice 5, vnetica možganske mreže. — Stanko Florjančič, krojačev sin, 14 dni, Vodmat 42, Pemphygus. — Ignacij Pogačar, fin. koncipista sin, 12 dni, Kolodvorske ulice 11, Pemphygus.

14. septembra. Jožef Jeras, prepenjača sin, 4 mesece, Vodmat 81, božjast. — Martin Kapelj, stelar, 31 let, Vodmat št. 52, jetika.

V hiralnici:

14. septembra. Martin Jeras, delavec, 64 let, vsled raka.

Tržne cene v Ljubljani

dne 15. septembra.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	11	Špeh povojen, kgr.	72
Rež,	7 60	Surovo maslo,	84
Ječmen,	6 30	Jajce, jedno	3
Oves,	6 20	Mleko, liter	10
Ajda,	8	Goveje meso, kgr.	64
Proso,	8 20	Telečje	62
Koruza,	6 20	Svinjsko	56
Krompir,	2 80	Kostrunovo	38
Leča, hktl.	12	Piščanec	50
Grah,	12	Golob	18
Fižol,	10	Seno, 100 kgr.	1 70
Maslo, kgr.	94	Slama, 100	1 60
Mast,	74	Drva trda, 4 kub.m.	6 60
Špeh sveč,	68	„ mehka, 4 „	4 56

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebe	Mokrina v 24. urah v mm.
15	9. zvečer	735.8	13.1	sr. szah.	nevihta	
16	7. zjutraj	731.8	13.0	sl. svzh.	oblačno	34.2
	2. popol.	730.7	16.1	sr. vzhavzh.	del. jasno	

Srednja večerajnja temperatura 13.7°, za 1:2 pod normalom. Sinoči od 6. do 10. ure večkratna nevihta in ploha.

Išče se
duhovnik,
kateri bi hotel takoj priti v grad Haasberg, da bere sv. mašo knežji rodbini Windisch-Graetzovi vsak dan do božičnih praznikov.
Prosto stanovanje, hrana in primerna nagrada.
— Zglasila na župni urad v Planini.
630 3-2 J. Podboj, župnik.

Šest dijakov

se sprejme na stanovanje in na hrano. Več zvé se v Jenko-vi novi hiši v Predilnih ulicah.

Ivan Škerjanec, gostilničar v Ljubljani, Kopitarjeve ulice št. 6, priporoča 624 6-3

kranjske klobase

iz zanesljivega prašičjega mesa, lastnega izdelka. Razpošilja tudi v savojih po 5 klg. in višje po pošti proti povzetju.

Vsak terek in petek večer dobé se sveže klobase na pečenje, prekažene pa vsak dan v gostilni, kjer se toči pristno, naravno vino.

Ker vsled potresa pri vsem svojem prizadevanji nisem mogel dobiti primernih prostorov, moral sem opustiti **svoje kavarno**. Danes pa mi je čast, naznaniti svojim p. n. gostom in častitemu občinstvu sploh, da sem **otvoril**

na Sv. Petra nasipu št. 2, v novi Mayr-jevi hiši, na vodo

kavarno „Valvasor“.

Zagotavljam, da se bom potrudil, slavnemu občinstvu vsigdar postreči z dobro kavo, z izvrstnimi pijačami in z dobro postrežbo. Na razpolago imam tudi razne slovenske, nemške, italijanske in francoske časnike. Prosim mnogobrojnega obiska ter beležim

z vsem spoštovanjem

Andrej Stuppan,
kavarnar.

623 3-2

St. 117/pr.

Razpis službe.

603 3-2

Pri upravitelstvu deželnih dobrodelnih zavodov v Ljubljani izpraznjena je

služba kontrolorja

z letno plačo 1200 gld., s pravico do dveh v pokojnino vstevnih petletnic po 100 gld. ter s prostim stanovanjem.

Prosilci za to službo vložijo naj svoje pravilno opremljene prošnje

do 1. oktobra 1897. l.

pri podpisnem deželnem odboru.

Od dež. odbora kranjskega,

v Ljubljani, dne 6. septembra 1897.

Severonemški Lloyd v Bremi.

491 30-15

Od vis. c. kr. ministerstva valed ukaza, dne 7. maja 1894, št. 5373 dovoljen.

Brodarstvo poštinih brzoparnikov do Novi-Jorka:

Brema - Sev. Amerika.
Do Novi-Jorka.

Iz Breme vsak torek in soboto zvečer.

Iz Southamptona dotaknivi se

Cherbourga vsako sredo in nedeljo

Iz Genove dotaknivi se Neapola

via Gibraltar

dva ali trikrat

na mesec.

Brema - Južna Amerika.

Do Montevideo.

Do

Baltimore.

Brema - Vzhodna Azija.

Do Kitajskega.

Do

Buenos-Ayres.

Vožnja po morju

čez ocean do

Novi-Jorka traja

7 do 8 dni.

Najlepša in najcenejša priložnost za potovanje.

Glavni zastopnik v Ljubljani:

Edvard Tavčar.

Zajamčeno samočista

odlikovana z najvišjimi odlikovanji

Tomaževa fosfatna moka

iz čeških in nemških tovarn za Tomaževo moko

je najbolje učinkujoče in najcenejše fosfornokislo gnojilo.

Da ima v sebi 15—17 odstotno citratno raztopljive fosforne kisline in 28—100 odstotkov fine moke, se jamči.

Za vse vrste zemljine prsti.

Za zboljšanje zemlje revne na fosforni kislini, za vsa žita, okopalne in oljne rastline, za vinograde, hmeljne in zelenjavne nasade in posebno za gnojenje travnikov.

Prekaša glede na poznejši vpliv vse superfosfate.

Jedva nedostajoča množina citratno raztopljive fosforne kisline se povrne, ceniki, strokovni spisi in druga pojasnila so na razpolago.

Vprašanja in naročila naj se pošiljajo

56 36-27

prodajališču fosfatne moke

čeških tovarn za Tomaževo moko v Pragi

Mariengasse 11.

Knjigarna

Kleinmayr-ja & Bamberg-a

v Ljubljani na Kongresnem trgu 2

priporoča svojo 625 6-3

popolno zalogo

vseh v tukajšnjih in vnanjih učiliščih uvedenih

šolskih knjig

v najnovjših izdajah broširanih in v trdnih šolskih vezih po najnižjih cenah.

Seznami uvedenih knjig se oddajajo zastonj.

Dunajska borza.

Dne 16. septembra.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 95 kr.
Skupni državni dolg v srebru	102 . 05 .
Avstrijska zlata renta 4%	124 . 75 .
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	101 . 75 .
Ogerska zlata renta 4%	121 . 70 .
Ogerska kronska renta 4%, 200 kron	99 . 45 .
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	943 . . . .
Kreditne delnice, 160 gld.	369 . 75 .
London vista	119 . 75 .
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 . 87 1/2 .
20 mark	11 . 73 .
20 frankov (napoleonador)	9 . 52 1/2 .
Italijanski bankovci	45 . 05 .
C. kr. cekini	5 . 85 .

Dne 15. septembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	159 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	160 . 25 .
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	189 . 50 .
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 . 80 .
Tisinske srečke 4%, 100 gld.	141 . 25 .
Dunavske vravnarne srečke 5%	129 . . . .
Dunavsko vranavno posojilo l. 1878	109 . 50 .
Posojilo goriškega mesta	112 . 50 .
4% kranjsko deželno posojilo	98 . 65 .
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 . 90 .
Prioritetne obveznice državne železnice	— . . . .
južne železnice 3%	182 . 50 .
južne železnice 5%	125 . 80 .
dolenjskih železnic 4%	99 . 50 .

Kreditne srečke, 100 gld.	198 gld. 50 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	156 . . . .
Avstrijskega rudočega križa srečke, 10 gld.	19 . 25 .
Rudolfove srečke, 10 gld.	26 . 50 .
Salmove srečke, 40 gld.	72 . . . .
St. Genois srečke, 40 gld.	79 . 25 .
Waldsteinove srečke, 20 gld.	57 . . . .
Ljubljanske srečke	22 . 50 .
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	164 . 25 .
Akcije Ferdinandovesev. železn., 1000 gl. st. v.	3395 . . . .
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	404 . . . .
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	86 . 50 .
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	— . . . .
Montanska družba avstr. plan.	137 . 30 .
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	167 . . . .
Papirnih rubljev 100	127 . 25 .

Nakup in prodaja
vsakevrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Kavarovanje za izgube pri šrebanjih, pri izšrebanju najmanjšega dobitka.
Kalantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostih papirjev in vestal svati za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnih.